

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Gy. E.

Cím: „Pista ur” és farmerei...

Forrás: Pesti napló

Bp.

(Hely)

1915 V. 23

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Tárgy

361.4

Hely

Idő

„1915”

Személy

Helvezám

„Pista ur” és farmerei...

Látogatás a szegény világban

A poros, kövezetlen utcák ragvoknak a délutáni napfényben. Köröskörül füstös, fekete gyárak, düledező, ósdi vityillók, amelyeken a törött ablaküveget igen gyakran újságpapíros helyettesíti. Néhol egy-egy emeletes ház, de, hogy így mondjam: *angyalföldi stílusban*, mert ezekhez hasonló a város többi részén sehol sem található. Egymeleletes házak ezek, minden ornamentika nélküli, nagy, sík lapokból durván összeállítva: az egész szinte azt a benyomást teszi, hogy téglá hiányában, csupán malterből készültek és a legkisebb szél elsöpörheti őket. Oly nagy erre felé a szegénység, hogy sok üzlet fölött még a megszokott cégtáblákat is hiába keresi a szem; takarékoságból a boltajtóra festették a cégért a tulajdonosok, a fűszerárukat, cipőket vagy a kívánatos péksüteményeket; csak a borbélyok réztányvérija nem hiányzik.

Angyalföldön járunk, a szegények világában, az utcákat az a kellemetlen illat tölti be, amelyet jól ismerünk a külvárosi tömeglakásokból, de amely tavasszal, amikor végre kinyitják az ablakokat, kivonul az utcára is. Költözők jönnek velünk szemben: egész család, a szülők, két kisebb fiú és egy eizenhét-tizennyolc éves lány. Az apa nehéz asztalt cipel a hátán, az anya az ágyműszakát viszi, a két fiú egy-egy széklet és egy tarkacihás párnát, az idősebb leány pedig egy fonott ruhakosárban a család fehérneműjét. A mai háborus időben bizony nem telik a drága fuvarosra, a szegény emberek hát iver intézik el a költözőkös problémáját.

— Na, — mondja a vezetőm, *Staubinger*

Adám, kőműves, — ez itt a Fáy-utca, mindjárt oda-érünk az első telekhez. Még egy répgvárat kerülünk meg, aztán ott is vagyunk.

Nagy, körülbelül hét holdnyi telek van itt gyárak és kis, földszintes házak közzé ékelve, közvetlenül az uttest mellett. Néhány városias öltözetű munkásasszony kapálja a barna humuszt és apró gyermekek szórják a különböző veteménymagvakat a megmunkált területre. Némely helyütt már ki is zöldült a vetés, leginkább burgonya és tengeri. A nagy kőveket, törött fazekakat, ócska, régi esernyőnyeleket, a külvárosi telkek rendes tartozékát, az asszonyok páratlan szorgalommal már mind kihordták az uttest mellé, azok között is kaparászik egy főt-hátán-főt ember, hátha talál valami értékesebbet...

— Adion Isten jónapot! — köszön a kőműves az asszonyoknak. — hát hogy megy a munka?

— Hát csak megy valahogy, hála Istennek! — válaszol az egyik asszony, megtörölve keszkenőjével izzadó homlokát. De kell is, mert öszre nem lesz mit enni az apróságoknak, ha így tart tovább a drágaság. Az apjuk nem kereshet rájuk, ha elvitték a háboruból.

— Egy kis eső elkelne! — szól közbe egy másik asszony, abbahagyva a kapálást. — csak attól félünk, hogy mire vége lesz a nyárnak, nem marad itt egy szem krumpli és kukorica sem! Mind ellopkodják a járókelők, amiért mi keservesen megdolgoztunk... hiszen itt van a föld az utca mellett, még kerítés sem védi. Most is beletipornak már néha a gyerekek és éjszaka a részeg emberek...

— Kállay fogalmazó ur a fővárostól ugyan megígérte, — panaszkodik egy harmadik — hogy később a rendőr is vigyáznia fog a telkekre, de

annyifelé kell vigyáznia annak a szegény rendőrnek, hogy a háta mögött nyugodtan ellophatnak mindent...

Más asszonyok is jönnek és panaszkodnak.

— Ha kerítéses telket kaphatnánk, — mondják — mi is szívesen neki állnánk a munkának, hisz semmi dolgunk sincs... de hogy a mi verejtékünk árán mások hizzanak, azért nem dolgozunk!

Tavaly szó volt arról, hogy azokat a városi telkeket, amelyeket tulajdonosaik spekulatív célokból beépítetlenül hagynak, nagyobb telekadóval terheli meg. Akkor ez a terv ismeretlen okok folytán hajótörést szenvedett, de most itt van az alkalom, hogy ezeket a parlagon hagyott telkeket hasznosítsuk. A legtöbbször kerítése van, a szegény asszonyok hát kapva kapnának rajtuk, a tulajdonosaik is, az emberbaráti célra való tekintettel, bizonyára szívesen átengednék a fővárosnak a máskülönben teljesen haszontalan földterületeket. Csak épp egy erőteljes kéz hiányzik, amely az akciót megindítaná.

Tovább megyünk a kőművessel. Egy mosolygó, kis, kővér ember csatlakozik hozzánk, aki bizalmasan üdvözli a kőművest. *Buchman ur*, — így hívják új barátunkat, — vászonügynök, ő szállítja a legolcsóbb fehérneműt a szegény munkásasszonyoknak.

A másik teleknél ugyanaz a kép: kapáló munkásasszonyok és magvető kisgyermekek. És még valaki: egy érdekes külsejű, kissé őszes szakállú, ötven év körüli férfi segít kapálni az asszonyoknak; ingujjban van, a fején törökösön csavart kendő, a lábain himzett papucs...

— Ez a *Pista* ur — mondja a kőműves — valamikor végrehajtó volt vidéken, de azután elzül-
lött és most abból él, hogy a szegény népek gyere-
keit tanítja írni-olvasni, hivatalos folyamodványo-
kat ír, mert ahhoz nagyszerűen ért! Meg az asszo-
nyoknak segít imitt-amott...

— Három nyelven beszél, — szól *Buchman* ur — magyarul, németül és ángliusul... de annyit iszik, hogy semmi rendes munkára nem használható.

— Jónapot *Pista* ur, — köszön neki a kőműves — hát, hogy van?

— Hát csak meg vagyok, — felel a szakállas férfi; leteszi a kapát, a nadrágzsebéből kivesz egy sósborszeszes üveget és nagyot hajt belőle... Meg-
érzik a szilvórium erős illata.

— Ez az ur nem akarja elhinni, — szól *Buchman* ur reám mutatva, — hogy maga három nyel-
ven beszél...

A szakállas ember zavartan néz rám.

— Pedig beszélek... — válaszol elborult hangon — voltam én is ur valaha...

— Hogy jutott ennyire? — kérdem.

— Végrehajtó voltam Erdélyben, azután az asszonynak semmitem volt elég... őérette...

A gyárak szirénái hat órát fujnak, a munkások tolonganak ki a kapukon... *Pista* urat mind ismerik, köszönnek neki és egész kis népgyűlés ke-
letkezik körülötte. Indulni akarok.

— Várjon!... — kiált egyszerre *Pista* ur az iszákosok hirtelen kitörő indulatával, felugrik egy utmentői körakásra, a szilvóriumos üveggel hadonázik:

— Mikor a börtönben voltam, levelet kaptam a feleségemtől. Azt írta: el kell válnia tőlem! El kell válnia tőlem, mert ez az élet...

Deliriumosan rázza az ökleit *Buchman* ur felé, akinek kövér, megelégedett arca legközelebb van hozzá...
Gv. F.